

Odpowiedź Koalicji Klimatycznej na konsultacje Komisji Europejskiej:

“Międzynarodowe porozumienie w sprawie zmiany klimatu planowane na 2015 r: Kształtowanie międzynarodowej polityki przeciwdziałania zmianie klimatu po 2020 r.”

Pytanie 1:

W jaki sposób zaprojektować porozumienie w 2015 r. tak, aby zagwarantować, że kraje będą mogły dążyć do zrównoważonego rozwoju gospodarczego, a jednocześnie zachęcać je do równego i sprawiedliwego udziału w redukcji globalnej emisji gazów cieplarnianych, która umożliwi osiągnięcie celu ocieplenia klimatu o mniej niż 2°C? W jaki sposób możemy uniknąć powtórzenia się obecnej sytuacji, w której istnieje rozbieżność między dobrowolnymi zobowiązaniami a poziomem redukcji, który są wymagany do utrzymania wzrostu globalnej temperatury poniżej 2°C?

Światowe porozumienie, które ma być zawarte w 2015 r., musi realizować długofalową wizję wypracowaną przez Strony w ramach Grupy Roboczej ds. Platformy z Durbanu. Strony porozumienia powinny podjąć ponowne zobowiązanie do zatrzymania wzrostu średniej globalnej temperatury poniżej poziomu 2°C. Światowe emisje muszą wejść na trajektorię, która zapewni ich ograniczenie o 50 – 80% poniżej poziomu z 1990 r. do roku 2050.

Poza kryterium adekwatności do potrzeb wskazywanych przez środowiska naukowe, porozumienie powinno opierać się na następujących zasadach sprawiedliwości:

- 1) Zasada wspólnej, ale zróżnicowanej odpowiedzialności i zobowiązań adekwatnych do możliwości (CBDRRC). Niezbędne jest, by wszystkie strony negocjacji w taki sam sposób rozumiały znaczenie zasady sprawiedliwego podziału wysiłków i zobowiązań. Strony powinny akceptować jako podstawę negocjacji podejście oparte na jasnych zasadach i wskaźnikach, odzwierciedlających złożoność globalnej sytuacji i całego spektrum zróżnicowania dzisiejszych gospodarek. Warunki porozumienia powinny uwzględniać zarówno historyczną odpowiedzialność za zmiany klimatu, jak i zdolność do przeciwdziałania im.

2) Prawo do zrównoważonego rozwoju. Zasada ta (wykraczająca poza ogólnie rozumiane „ograniczenie ubóstwa”) jest kontrowersyjna, ale jednocześnie niezbędna. „Sprawiedliwy dostęp do zrównoważonego rozwoju” nie oznacza jednak prawa do nieograniczonych emisji; tego rodzaju błędna interpretacja byłaby sprzeczna z podstawowym celem Konwencji, jakim jest ochrona klimatu. Integralnym elementem zrównoważonego rozwoju jest adaptacja do zmian klimatu.

3) Zasada przezorności. Oparty na niej artykuł 3.3 Konwencji wymaga, aby wszystkie kraje podjęły kroki w celu „przewidywania, zapobiegania i zminimalizowania przyczyn zmian klimatu i ich negatywnych skutków”.

Aby znaleźć się na dobrej drodze do realizacji celu, konieczne są znacznie większe redukcje emisji, w jak najkrótszym czasie, wykraczające poza działania i zobowiązania podjęte do tej pory. UNEP ocenia lukę w dotychczasowych zobowiązaniach na **8-13 Gigaton CO_{2e} rocznie do 2020 r.**, w stosunku do wielkości niezbędnych do powstrzymania wzrostu temperatury na poziomie poniżej 2°C.

Według Międzynarodowej Agencji Energetycznej osiągnięcie ograniczenia wzrostu globalnej temperatury do 2°C staje się z każdym rokiem coraz trudniejsze do osiągnięcia i coraz droższe. Sama istniejąca infrastruktura: elektrownie, fabryki, budynki itp. wyemituje prawie 80% emisji CO_{2e} dopuszczalnych do 2035 r. Jeśli przed rokiem 2017 nie zostaną podjęte ambitne działania, to do tego roku zdążymy wyemitować maksimum gazów cieplarnianych, których emisja jest możliwa, jeśli mamy utrzymać cel 2°C. Po tym roku będziemy przekraczać tę granicę, gwarantując tym samym wyższy niż 2°C wzrost średniej temperatury globalnej.

Uzupełnić brakujące redukcje można na dwa sposoby:

1) Negocjując zwiększenie celów i zobowiązań. Oznacza to zwiększenie celów redukcyjnych przez kraje rozwinięte oraz zapewnienie finansowania, a także wsparcia technologicznego i pomocy w budowaniu potencjału w krajach rozwijających się, które dzięki temu wsparciu będą mogły podnieść poziom ambicji własnych zobowiązań.

2) Podejmując nowe inicjatywy pozwalające na dodatkową redukcję w stosunku do istniejących celów i zobowiązań (rozwinięcie poniżej).

Pytanie 2:

W jaki sposób dzięki porozumieniu w 2015 r. można zapewnić jak największy udział wszystkich dużych gospodarek i sektorów oraz zminimalizować potencjalne ryzyko ucieczki emisji między wysoce konkurencyjnymi gospodarkami?

Koalicja Klimatyczna popiera ideę i zachęca do włączenia głównych światowych gospodarek w działania w zakresie polityki klimatycznej. Przesłanie globalnej gospodarki na nisko-, a docelowo zeroemisyjne tory wymagać będzie długofalowego planowania. W celu zapewnienia, że trajektorie emisji są zgodne z globalnym budżetem węglowym istotne jest, aby wszystkie kraje rozwinięte przygotowały plany działań na rzecz gospodarki zeroemisyjnej (ZCAPs), a kraje rozwijające się – plany działań na rzecz gospodarki niskoemisyjnej (LCAPs) tak szybko, jak to tylko możliwe.

Zapewnienie, że krajowe plany są zgodne z ogólnym budżetem emisji może nastąpić poprzez określenie jasnych parametrów, jakim podlegać muszą strategie niskoemisyjnego rozwoju, w tym cel dekarbonizacji na 2050 rok oraz orientacyjne 5-letnie cele dla krajów rozwiniętych. UE może w tym obszarze wykorzystać doświadczenia z opracowania planu przejścia na gospodarkę niskoemisyjną do 2050 r. (Low Carbon Roadmap 2050). Przedłożenie tych strategii ułatwi też identyfikację niezbędnego wsparcia dla krajów rozwijających się.

Koalicja Klimatyczna pragnie podkreślić, że istnieje niewiele dowodów potwierdzających opinię, że to polityka klimatyczna doprowadziła do przeniesienia energochłonnych sektorów przemysłu w inne regiony świata. Nieproporcjonalnie dużą uwagę poświęca się kwestii „wycieku emisji”, tymczasem jego wpływ na koszty produkcji jest umiarkowany. Regulacje środowiskowe to zaledwie jeden z wielu czynników decydującym o lokalizacji przemysłu i handlu. Znacznie bardziej istotnym są np. koszty pracy.

Globalne porozumienie powinno ponadto obejmować kwestie emisji z transportu lotniczego i morskiego. Sektor międzynarodowego transportu odpowiada za około 5-8% globalnych emisji, a ich prognozy wskazują na dalszy, intensywny wzrost. Rok 2013 jest kluczowy dla tych sektorów. We wrześniu tego roku odbywa się organizowane co 3 lata walne zgromadzenie Międzynarodowej Organizacji Lotnictwa Cywilnego (ICAO). Międzynarodowa Organizacja Morska (IMO) także prowadzi obecnie wewnętrzne dyskusje poświęcone emisjom. Dlatego UNFCCC powinna przedstawić wyraźne wytyczne dla IMO i ICAO, co do sposobu współpracy, a także w sprawie wykorzystania środków finansowych generowanych przez rynkowe instrumenty redukcji emisji w tych sektorach. Unia Europejska powinna popierać te postulaty.

Pytanie 3:

W jaki sposób porozumienie w 2015 r. może najskuteczniej zachęcić do włączenia kwestii zmiany klimatu do głównego nurtu stosownych obszarów polityki? W jaki sposób można wspierać uzupełniające się procesy i inicjatywy, w tym te realizowane przez podmioty niepubliczne?

Zdaniem Koalicji Klimatycznej, najważniejszym wyzwaniem w kontekście powstrzymania wzrostu temperatury jest istotne zwiększenie zobowiązań do redukcji emisji, w szczególności przez kraje rozwinięte. Aby zapewnić, że emisje gazów cieplarnianych zaczną spadać w ciągu najbliższej dekady, konieczne są jednak pewne działania uzupełniające. Koalicja pragnie podkreślić, że przedstawienia szerokiego spektrum działań uzupełniających nie należy interpretować jako aprobaty dla dotychczasowych, niewystarczających zobowiązań.

Potencjalne działania, które mogą wspomóc domknięcie luki w zobowiązaniach, obejmują między innymi:

- Zwiększenie inwestycji w odnawialne źródła energii, wycofanie dopłat do paliw kopalnych (według MAE obecnie na świecie subsydia do paliw kopalnych są 6 razy większe niż do energetyki odnawialnej) oraz wykorzystanie uwolnionych zasobów do wsparcia energetyki odnawialnej i efektywności energetycznej. Oznacza to także zasilenie Zielonego Funduszu Klimatycznego w celu wsparcia działań w krajach rozwijających się. Porozumienie powinno być zaprojektowane w taki sposób, by skłonić instytucje finansowe do wycofania wsparcia dla inwestycji wykorzystujących paliwa kopalne, uniknąć niezrównoważonej ekspansji gazu, zapewnić kryteria zrównoważonego wykorzystania OZE (zwłaszcza biomasy i energii wodnej) oraz zwiększyć oszczędności energii i udział energii odnawialnej w miksie energetycznym.
- Działania na rzecz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych pochodzących z międzynarodowego transportu lotniczego i morskiego.
- Wzmocnione działania w zakresie efektywności energetycznej: porozumienie w sprawie minimalnych standardów efektywności dla urządzeń gospodarstwa domowego, oświetlenia, czy samochodów. Szybkie upowszechnienie technologii efektywnościowych dałoby czas na przygotowanie niezbędnego globalnego porozumienia w zakresie ograniczania emisji gazów cieplarnianych.
- Porozumienie w sprawie stopniowego wycofywania nieefektywnych elektrowni węglowych oraz odpowiedniego wsparcia dla takich działań w krajach rozwijających się.
- Stworzenie programu sprawnego odejścia od wykorzystania węglowodorów fluorowcowych.
- Powstrzymanie dalszego wylesiania.
- Skoordynowane inicjatywy na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym.

Wymienione wyżej inicjatywy, realizowane w krajach rozwijających się, będą wymagać dodatkowego wsparcia technologicznego i finansowego.

Pytanie 4:

Jakie kryteria i zasady powinny przyświecać określaniu sprawiedliwego podziału zobowiązań stron w zakresie łagodzenia skutków zmian klimatu w porozumieniu w 2015 r. w odniesieniu do zobowiązań, które odzwierciedlają uwarunkowania krajowe, są powszechnie postrzegane jako uczciwe oraz sprawiedliwe i wspólnie umożliwiają uniknięcie zbyt niskich poziomów ambicji? Jakie perspektywy dla poszczególnych sektorów może otworzyć porozumienie w 2015 r.?

Ramy debaty o kształcie nowego porozumienia powinny wytyczać następujące kryteria, wpisujące się w ogólną zasadę sprawiedliwości:

1) **Zasada adekwatności.** Stopień narażenia na katastrofalne skutki zmian klimatu jest przykładem skrajnej niesprawiedliwości. Jeżeli jakkolwiek proponowany system nie jest zdolny do odpowiedzi na klimatyczne wyzwanie (a tym samym do powstrzymania wzrostu globalnej temperatury poniżej poziomu 2°C i ocalenia najbardziej zagrożonych społeczności) nie może i nie powinien być traktowany jako sprawiedliwy.

2) **Zasada wspólnej, ale zróżnicowanej odpowiedzialności i odpowiednich możliwości** – pozostaje kluczową i podstawową zasadą Konwencji. Oznacza ona przede wszystkim: sprawiedliwy podział pozostałych do ograniczenia emisji, sprawiedliwy podział kosztów redukcji emisji i adaptacji do zmian klimatu pomiędzy kraje rozwinięte, a także nowy model zróżnicowania Stron Konwencji, uwzględniający zachodzące zmiany w zakresie odpowiedzialności i możliwości, jakimi państwa dysponują. Po osiągnięciu odpowiedniego poziomu wzajemnego zrozumienia, Strony muszą wynegocjować wspólne i indywidualne poziomy zobowiązań, których forma uzależniona będzie od etapów rozwoju oraz dostępnych możliwości wsparcia dla krajów rozwijających się.

3) **Prawo do zrównoważonego rozwoju.** Zasada ta (wykraczająca poza ogólnie rozumiane „ograniczanie ubóstwa”) jest kontrowersyjna, ale jednocześnie niezbędna. „Sprawiedliwy dostęp do zrównoważonego rozwoju” nie oznacza prawa do nieograniczonych emisji; tego rodzaju błędna interpretacja byłaby sprzeczna z podstawowym celem Konwencji, jakim jest ochrona klimatu. Integralnym elementem zrównoważonego rozwoju jest adaptacja do zmian klimatu.

4) **Zasada przezorności.** Oparty na niej artykuł 3.3 Konwencji wymaga, aby wszystkie kraje podjęły kroki w celu „przewidywania, zapobiegania i zminimalizowania przyczyn zmian klimatu i ich negatywnych skutków”.

Strony muszą rozważyć nową, dynamiczną, opartą na konkretnych wskaźnikach interpretację „wspólnej, ale zróżnicowanej odpowiedzialności i odpowiednich możliwości”. Takie podejście samo w sobie nie pozwoli na określenie krajowych zobowiązań, ale może przyczynić się do kształtowania wzajemnego zrozumienia i wypracowania wspólnej wizji sprawiedliwej międzynarodowej umowy.

Przedstawione wyżej podejście nie wyklucza grupowania państw (jak ma to miejsce w dziś obowiązujących aneksach), ale powinno uczynić ten podział bardziej spójnym. Możliwe i pożądane są również inne rodzaje zobowiązań, takie jak cele w zakresie odnawialnych źródeł energii i/lub efektywności energetycznej. Wszystkie zobowiązania i działania powinny podlegać weryfikacji i raportowaniu.

Pytanie 5:

Jaka powinna być rola porozumienia w 2015 r. w rozwiązywaniu problemu, jakim jest przystosowanie i jak można wykorzystać pod tym względem bieżące prace prowadzone w ramach Konwencji? W jaki sposób porozumienie w 2015 r. może wpłynąć na włączenie kwestii przystosowania do głównego nurtu wszystkich stosownych obszarów polityki?

Zdaniem Koalicji Klimatycznej dużo uwagi należy poświęcić kwestiom adaptacji do zmian klimatu, także w ramach dyskusji dotyczącej okresu przed 2020 rokiem. Podjęte przed 2020 rokiem działania redukcyjne pozostawią szansę na powstrzymanie zmian klimatu, zaś działania adaptacyjne pozwolą złagodzić ciężar nieuniknionych już konsekwencji zmian klimatu. Adaptacja musi stać się elementem dalszych prac grupy ADP, które powinny opierać się na ustaleniach piątego raportu IPCC, potrzebach w zakresie finansowania, w tym programie prac dot. strat i zniszczeń (Loss and Damage), a także krajowych planach adaptacyjnych (National Adaptation Plans). Aby zapewnić bezpieczną przyszłość krajom najbardziej narażonym na negatywne skutki zmian klimatu, negocjatorzy muszą zadbać m.in. o:

- Zasady działania, funkcje i instytucjonalne ramy międzynarodowego mechanizmu „Loss and Damage” („Strat i zniszczeń”) w ramach UNFCCC.
- Zapewnienie formalnych możliwości przeglądu ustaleń IPCC w zakresie strat i zniszczeń wywołanych przez zmiany klimatu, tak by dalsze dyskusje bazowały na najnowszych odkryciach naukowych.
- Warunki finansowe dla realizacji krajowych planów adaptacji (NAPs) dla krajów najslabiej rozwiniętych oraz opracowanie i wdrożenie krajowych planów adaptacji w pozostałych krajach.
- Zwiększenie finansowania dla adaptacji i realizacji NAPAs (krajowych programów działań adaptacyjnych) w krajach najslabiej rozwiniętych.

Pytanie 6:

Jaka powinna być przyszła rola Konwencji, a szczególnie porozumienia w 2015 r., w trzecim dziesięcioleciu XXI wieku w odniesieniu do finansowania, mechanizmów rynkowych i technologii? W jaki sposób można korzystać z dotychczasowych doświadczeń oraz ulepszać obecne systemy?

Kraje rozwijające się powinny zwiększyć swoje wysiłki w celu wejścia na niskoemisyjną ścieżkę rozwoju i powstrzymania wzrostu temperatury na poziomie poniżej 2°C. Od krajów rozwiniętych, niezależnie od konieczności zwiększania zakresu własnych działań redukcyjnych, wymagać to będzie zapewnienia dostępności finansowania dla krajów rozwijających się i ich działań. Pomimo ważnej roli, jaką odgrywać będą w działaniach redukcyjnych środki prywatne, zwiększenie puli dostępnych środków publicznych jest kluczowym warunkiem wstępnym intensyfikacji działań w krajach rozwijających się. W tym roku, UE i inne kraje rozwinięte muszą opracować konkretną mapę drogową do wypełnienia swojego zobowiązania z Kopenhagi mówiącego, że państwa te przeznaczą na ten cel w roku 2020 aż 100 mld dolarów. Realizacja zobowiązania musi nastąpić przede wszystkim poprzez zwiększenie puli środków publicznych, wpisując się w strategię mobilizacji znacznie większych funduszy. Realizacja tych zobowiązań jest podstawowym warunkiem zbudowania zaufania krajów rozwijających się do procesu UNFCCC.

Program finansowania niskoemisyjnego rozwoju powinien zapewnić podstawowe elementy składowe takiej mapy drogowej, zaś przewidywane w tym roku (podczas COP19) spotkanie poświęcone finansowaniu musi zgromadzić ministrów finansów, środowiska i innych ministrów właściwych do wypracowania pakietu finansowego, który zapewni wypełnienie 100-miliardowego zobowiązania. Rozmowy w zakresie finansów muszą obejmować:

- Podwyższenie zobowiązań w zakresie wkładów z budżetów krajowych.
- Postęp w zakresie określania dodatkowych źródeł finansowania działań redukcyjnych ze środków publicznych, takich jak opłaty za emisje z transportu międzynarodowego i podatek od transakcji finansowych.
- Podjęcie przez państwa rozwinięte decyzji o przekazaniu 60 miliardów dolarów ze środków publicznych w latach 2013-2015, w tym realizacja konkretnych zobowiązań dotyczących wsparcia Zielonego Funduszu Klimatycznego, jako pierwszy krok do przekazania 100 miliardów dolarów w 2020 roku.

Oprócz zwiększenia wkładu finansów publicznych, Strony powinny też rozważyć innowacyjne źródła finansowania, które uzupełnią zobowiązania. Przykładowo, mechanizmy opłat za emisje w sektorze transportu międzynarodowego mogą służyć dwóm celom: zmniejszeniu emisji oraz finansowaniu działań na rzecz ochrony klimatu. Można to zrobić poprzez wdrożenie międzynarodowych opłat za emisje, bez obciążenia (lub poprzez mechanizm rabatowy) dla krajów rozwijających się.

Pytanie 7:

W jaki sposób porozumienie w 2015 r. może jeszcze bardziej zwiększyć przejrzystość i odpowiedzialność krajów na poziomie międzynarodowym? W jakim stopniu system rachunkowości musi zostać znormalizowany w skali globalnej? Jaką odpowiedzialność powinny ponosić kraje, które nie wypełniają swoich zobowiązań?

Podczas konferencji klimatycznej w Durbanie opracowane zostały wytyczne dotyczące sprawozdawczości i przeglądu realizacji zobowiązań. System ten wymaga jednak dalszego dopracowania, dla zapewnienia pełnej integralności środowiskowej.

Aby śledzić postępy w realizacji zarówno krajowych zobowiązań, jak i wspólnego celu ograniczenia globalnego ocieplenia poniżej poziomu 2°C, niezbędna jest większa przejrzystość i szczegółowość, zwłaszcza w zakresie objętych systemem sektorów i gazów, roli LULUCF i mechanizmów kompensacji oraz założeń i metod obliczania scenariuszy bazowych (BAU) dla wysiłków redukcyjnych krajów spoza Aneksu 1.

Równie istotne jest zapewnienie decyzją COP19 możliwości udziału społeczeństwa w procesach monitoringu, raportowania i weryfikacji.

Strony muszą wypracować silne zasady gwarantujące, że zobowiązania zostały osiągnięte i że niemożliwe jest podwójne liczenie osiągniętych redukcji emisji. Zasady te muszą mieć zastosowanie do wszystkich Stron będących uczestnikami międzynarodowego rynku, w zakresie zobowiązań zarówno przed jak i po 2020 roku.

Strony powinny zgodzić się na włączenie do procesu raportowania istniejących subsydiów dla paliw kopalnych oraz, oddzielnie, wysiłków podjętych w celu ich ograniczenia. Zwiększona przejrzystość w tej kwestii ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia, że wysiłki zmierzające do ograniczenia wsparcia dla paliw kopalnych są wyczerpujące i właściwie zaplanowane.

Niezbędne jest wypracowanie wspólnych, spójnych, kompletnych, porównywalnych, przejrzystych i dokładnych zasad rozliczania redukcji emisji we wszystkich krajach rozwiniętych. Owe zasady muszą w szczególności dotyczyć objętych działaniami sektorów i gazów, a także LULUCF, mechanizmów kompensacji i jednostek AAU. Ocenie powinny podlegać także działania redukcyjne podejmowane w krajach rozwijających się. Dzięki temu możliwe będzie określenie łącznych globalnych redukcji emisji i śledzenie postępu w stosunku do wyznaczonej przez naukowców granicy 2°C.

Pytanie 8:

W jaki sposób można ulepszyć proces negocjacji ONZ w sprawie zmiany klimatu, aby przyczynił się do osiągnięcia i wdrożenia globalnego, ambitnego, skutecznego i sprawiedliwego porozumienia w 2015 r.?

Konferencja klimatyczna COP15 w Kopenhadze pokazała, że podejście „nic nie jest uzgodnione, dopóki wszystko nie jest uzgodnione” nie sprawdza się w negocjacjach obejmujących tak złożony proces, jak UNFCCC. Prace grupy ADP powinny być skonstruowane w taki sposób, by każda konferencja Stron Konwencji, począwszy od COP19 w Warszawie, przynosiła **zrównoważony pakiet możliwie konkretnych uzgodnień**, które raz przyjęte nie podlegają renegocjacji na następnych konferencjach klimatycznych, tak aby każda kolejna konferencja zamykała kolejne rozdziały doprowadzając do pełnego tekstu w Paryżu.

Tekst negocjacyjny gotowy w maju 2015 r. (lub wcześniej) musi zawierać konstrukcję porozumienia, a także – co ważniejsze – informacje nt. poziomu zobowiązań redukcyjnych i wielkości finansowania. Na COP21 delegaci muszą przyjechać z pełnym prawnym i politycznym umocowaniem do przyjęcia sprawiedliwego i ambitnego porozumienia.

Doświadczenia z Kopenhagi pokazują, że istnieją decyzje, które mogą zostać podjęte jedynie na poziomie szefów rządów i głów państw. Wśród nich są decyzje dotyczące formy prawnej międzynarodowej umowy, ambicji krajowych zobowiązań, a także decyzje dot. finansowania. Są to skomplikowane i przenikające się zagadnienia, w związku z czym nie można czekać z ich uzgodnieniem do ostatniej chwili. Koalicja Klimatyczna zwraca uwagę na konieczność **zapewnienia, że przywódcy aktywnie włączą się w proces na odpowiednim poziomie i w odpowiednim czasie**, aby mieć szansę na pogłębioną dyskusję, prowadzącą do mądrych decyzji, niezbędnych w dobie klimatycznego kryzysu. Zapowiedziane przez sekretarza generalnego Ban Ki-moona spotkanie przywódców w 2014 roku może być elementem takiego procesu, warto jednak rozważyć także inne możliwości zaangażowania szefów rządów i głów państw. **Niezbędne jest także aktywne zaangażowanie w proces ministrów finansów.**

Doświadczenie i wiedza obserwatorów powinny być traktowane jako cenny zasób, a ich zaangażowanie, jako przejaw kultury przejrzystości i otwartości w negocjacjach. Ważne jest pełne **zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego w proces**. Jego reprezentanci nie mogą być marginalizowani i odsuwani na równoległe platformy poza głównym nurtem dyskusji. Obserwatorzy, w tym organizacje pozarządowe, odgrywają istotną i zróżnicowaną rolę w negocjacjach klimatycznych, tak jak i w innych wielostronnych procesach. Dlatego tak ważne jest stworzenie im możliwości regularnych interwencji, prezentowania stanowisk i zabierania głosu przed delegatami.

Strony muszą zadbać o **budżet niezbędny do przeprowadzenia odpowiedniej liczby spotkań**, w tym wsparcie dla delegatów z krajów najslabiej rozwiniętych, o niskim dochodzie.

Pytanie 9:

W jaki sposób UE może najlepiej inwestować i wspierać procesy oraz inicjatywy poza Konwencją, aby utworzyć drogę dla ambitnego i skutecznego porozumienia w 2015 r.?

Aby porozumienie z 2015 r. było właściwą odpowiedzią na zmiany klimatu, zasadnicze znaczenie ma aktywne i ambitne zaangażowanie ze strony Unii Europejskiej. Najlepszym wkładem UE w zapewnienia pomyślnego globalnego porozumienia w 2015 roku będzie kształt jej własnej polityki klimatyczno-energetycznej przed i po 2020 r. Powinna ona odzwierciedlać sprawiedliwy udział UE w światowych wysiłkach i być uzgodniona z wyprzedzeniem, przed spotkaniem przywódców i sekretarza generalnego Ban Ki-moona, które będzie miało miejsce jesienią 2014 r.

W kontekście poszukiwania sposobów na domknięcie luki w zobowiązaniach redukcyjnych do 2020 r., UE powinna przekuć swoje dotychczasowe osiągnięcia w zakresie redukcji emisji w prawdziwy sukces. Dane opublikowane przez Eurostat i Europejską Agencję Środowiskową pokazują, że w 2011 roku łączna wielkość emisji gazów cieplarnianych w UE była o 18,4% poniżej poziomu z roku 1990, zaś emisje CO₂ z energetyki spadły w 2012 roku o 2,1%. Możliwe jest więc wyznaczenie wyższych, niż założone w pakiecie energetyczno-klimatycznym, celów redukcyjnych na rok 2020. Unia musi dać wyraźny sygnał na arenie międzynarodowej, że jej wewnętrzna polityka zostanie skorygowana jeszcze przed 2020 r., tak aby zapewnić osiągnięcie 95% redukcji emisji gazów cieplarnianych do roku 2050.

Ponadto, UE musi osiągnąć polityczne porozumienie w sprawie nowego pakietu klimatyczno-energetycznego (post-2020) który uwzględni doświadczenia wyniesione z pakietu 3x20. Nowa polityka powinna określać wiążące cele w zakresie oszczędności energii, wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych i redukcji emisji, skonstruowane w taki sposób, że instrumenty zaprojektowane do ich osiągnięcia będą spójne i komplementarne.

Mając istotny wpływ na ogólną dynamikę i poziom ambicji na szczeblu międzynarodowym, UE odgrywa bardzo ważną rolę w kształtowaniu procesu negocjacji UNFCCC, także w bardziej technicznych aspektach. W ostatnich latach Unia Europejska aktywnie wpierała UNFCCC składając propozycje co do samego procesu, jak i potencjalnych rezultatów. Dwie z trzech kolejnych Konferencji odbędą się w Europie – w tym roku w Polsce, w 2015 roku we Francji. Pozwoli to na dalsze zwiększenie wpływu UE na międzynarodowy proces – warto to jak najlepiej wykorzystać.

Koalicja Klimatyczna jest porozumieniem 23 organizacji pozarządowych. Jej misją jest wspólne działanie w celu zapobiegania wywołanym przez człowieka zmianom klimatu dla dobra ludzi i środowiska.

Fundacja AERIS Futuro, Fundacja ClientEarth Polska, Fundacja Efektywnego Wykorzystania Energii, Fundacja Ekologiczna Arka, Fundacja Ekologiczna Ziemi Legnickiej Zielona Akcja, Fundacja EkoRozwoju FER, Fundacja GAP Polska, Fundacja Greenpeace Polska, Fundacja Na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju, Instytut na rzecz Ekorozwoju, Liga Ochrony Przyrody, Polski Klub Ekologiczny Okręg Dolnośląski, Polski Klub Ekologiczny Okręg Górnośląski, Polski Klub Ekologiczny Okręg Mazowiecki, Polski Klub Ekologiczny Okręg Świętokrzyski, Polski Klub Ekologiczny Okręg Wschodnio-Pomorski, Pracownia na rzecz Wszystkich Istot, Stowarzyszenie Ekologiczne Eko-Unia, Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne Klub Gaja, Społeczny Instytut Ekologiczny, WWF Polska, Zielone Mazowsze, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć.

Kontakt:

Polski Klub Ekologiczny Okręg Mazowiecki, ul. Mazowiecka 11/16, 00-052 Warszawa
tel. +48 22 827 33 70, mail: pkeom.org@gmail.com, www.koalicjaklimatyczna.org